

درس اول :

فعل : کلمه ای است که انجام گرفتن کاری یا روی دادن حالتی در زمان گذشته ، حال و آینده را نشان می دهد . به عبارتی مفهوم جمله با فعل کامل می شود و با نبودن فعل جمله ناقص می شود . کلمه هایی مانند شد ، است ، گشت و... همگی فعل هستند و یک جمله حساب می شوند

برای مثال در جمله : محسن و رضا سال آینده به مشهد خواهند رفت . کلمه خواهند رفت فعل است . و اگر فعل خواهند رفت از جمله حذف شود جمله ناقص می شود و مفهوم نخواهد داشت .

فاعل : کننده ی کار است و واژه ای است که انجام دادن کاری را به آن نسبت می دهیم مانند سارا به مدرسه رفت . فعل رفت را سارا انجام داده است بنابراین سارا کننده کار یا فاعل است .

برخی فعل ها مانند رفت و دید و شنید که از یک بخش یا یک قسمت ساخته شده است را فعل ساده می گویند و بعضی فعل ها از چند بخش ساخته شده است را فعل غیر ساده می گویند مانند پراکنده ساخت .

برای تشخیص می توان بین دو قسمت را اضافه کرد . پراکنده ساخت : پراکنده را ساخت معنی ندارد - فعل غیر ساده صفت : کلمه یا گروهی از کلمات که قبل یا بعد از اسم می آیند و درباره آن اسم توضیحی داده یا حالتی را بیان می کند ساسان گل زیبایی را به مادرش داد کلمه زیبا بیان کننده توضیحی درباره اسم (گل) است و صفت می باشد.

کلمه های مخالف: یا متضاد کلمه هایی هستند که معنی آن ها عکس یا ضد هم باشد .

طلوع : غروب   ظالم : عادل   حکیم : نادان   آشکار : نهان

برای تشخیص این کلمه ها لازم است معنی هر دو کلمه را خوب بدانیم و آن وقت از روی معنی به مخالف یا متضاد بودن آن ها پی ببریم .
الف) او شب آمد و روز رفت .
ب) در پاییز شب ها بلند اما در تابستان روزها کوتاه

دو واژه شب و روز و دو واژه ی بلند و کوتاه از نظر معنی مخالف (متضاد) هستند
فعل ها هم می توانند تضاد را بوجود آورند .

اگر بروید یا نروید باغبانی نیست . فعل بروید (رویدن) و نروید (نرویدن) با هم مخالف هستند

همه واژه ها در زبان فارسی مخالف ندارند مثلا واژه هایی مانند کتاب ، میز و ... مخالف ندرند . گاهی یک کلمه دارای چندین معناست و به همین ترتیب شامل چند واژه های مخالف هم می شوند . در این صورت باید به صورت ترکیب و همراه یک کلمه دیگر باشد .

مخالف واژه ی راست در ترکیب سمت راست می شود سمت چپ
مخالف واژه ی دروغ در ترکیب حرف دروغ می شود حرف راست

نکات نگارشی :

هدف از تصویر نویسی در این بخش دقت و توجه لازم به جزئیات تصاویر (رنگ ، شکل ، اندازه ، جهت و نور و...) است تا بتوان از دل تصاویر موضوعاتی را مشخص و سپس از بین موضوعات مشخص شده ، یک موضوع را انتخاب کرد . علاقمندی به موضوع هم در نوشتن موثر است . گاهی لازم است در ارتباط با تصاویر یا موضوع شنیداری ، صداهایی در ذهن مجسم کرد و درباره آن چند بند نوشت . باید توجه داشت جزئیاتی را که در تصویر دیده ای و یا در صدا شنیده ای را در نوشته ی خود بیاوری . فراموش نکنید که علائم نگارشی را هم به صورت مناسب و صحیح در نوشته ها بکار ببرید .

حروف ربط :

کلمه هایی هستند که به تنهایی معنای کاملی ندارند اما برای پیوند دادن دو جمله به کار می روند .

به کتاب فروشی رفتم تا او را ببینم (تا دو جمله را به هم پیوند داده است)

حروف یا نشانه های ربط عبارتند است : تا - اگر - زیرا - وقتی که - که - چون - سپس - بعد - ولی و...

چو و چون در صورتی که معنی زمانی که و وقتی و اگر بدهد حرف ربط است .

چو ایران نباشد تن من مباد . (اگر ایران نباشد ....) حرف ربط است

اگر چو و چون به معنی مثل و مانند باشد حرف ربط نیست مانند . چون شیر شجاع باش (مانند شیر ...) حرف ربط نیست

درس دوم :

گاهی شاعران ، احساسات خود را در نوشته های زیبا و آهنگین بیان می کنند به این گونه نوشته ها که معمولا شکل خاصی دارد و در آن ها از زیبایی های ادبی هم استفاده می شود شعر می گویند . ما از خواندن شعر شاعران لذت می بریم و هر یک شعرها یا بیت هایی را به یاد داریم که آن ها را در گفته ها و نوشته های روزانه خود به کار می بریم . گاهی اثر یک بیت شعر در خواننده یا شنونده از چند مطلب بیشتر است . برای این که شعرهای کتاب را درست بخوانیم و منظور و مقصود شاعران را درک کنیم باید به چند نکته توجه داشته باشیم :

- کلمه ها را صحیح تلفظ کنیم
- اگر کلمه ای را نمی دانیم از دیگران بپرسیم و هر جا لازم شد از فتحه یا کسره یا ضمه استفاده کنیم تا اشکالی در خواندن پیش نیاید
- در نحوه خواندن کلمه ها و مصراع های شعر مهارت پیدا کنیم .

در بیت جز در تو قبله نخواهیم ساخت   گر نوازی تو که خواهد نواخت

دو کلمه ساخت و نواخت هم وزن و هماهنگ هستند . اخت در هر دو مشترک است . به این کلمه ها قافیه می گویند

مفعول : کلمه ای یا چیزی که روی آن کار انجام شده است . آرش کتاب را برداشت . آرش (چه چیزی را / چه کسی را) برداشت .

کتاب مفعول و علامت مفعول را می باشد

نکات نگارشی :

بازگردانی شعر : هر شعری پیام و مفهوم خاصی دارد . اگر پیام شعر را دریابیم می توانیم با آن ارتباط برقرار کنیم و شاعر با سرودن شعر پیامی را به دیگران منتقل می کند و هر بیت یا مصراع ممکن است مفهوم و معنی ویژه ای داشته باشد . مثلا فردوسی در شعر توانا بود هر که دانا بود اهمیت دانش و علم اندوزی را بیان می کند اما هر بیت یا مصراع دیگر این شعر پیام دیگری هم دارد .

در تبدیل شعر به قصه باید نکات زیر رعایت شود :

- برای این که پیام شاعر را درک کنیم لازم است علاوه بر درست خواندن کلمه ها معنی آن ها را بدانیم
- گاهی نظم جمله ها در شعر برای حفظ آهنگ آن رعایت نشده است و کلمه ها به طور منظم در جای خود قرار نگرفته اند بنابراین لازم است ابتدا آن ها را مرتب کنیم و به صورت جمله های صحیح در آوریم . مثلا بحر آفرید و بر و درختان و آدمی که یک جمله است و اگر مرتب شود به این صورت در می آید : دریا و خشکی و درختان و آدم را آفرید
- گاهی نیز کلمه ها به صورت کوتاه شده یا مخفف در شعر به کار می رود که به صورت کامل در معنی نوشته می شود .
شاخ برهنه پیرهن نو بهار کرد   پیرهن مخفف کلمه پیراهن است
- موضوع اصلی شعر و شخصیت های آن را حفظ کنیم
- زمان و مکان رویدادها و اتفاق ها را بیان کنیم
- در بیان رویدادها جزئیات دقیق را بنویسیم

لحن و آهنگ :

وزش باد ، حرکت آب ، به هم خوردن برگ درختان و... هر کدام صدا و آهنگ ویژه ای را به خاطر ما می آورد .

اگر برای کسی متن تبریک بخوانیم یا متن تسلیت لحن خواندن در هر کدام فرق می کند

لحن ستایشی : این لحن مربوط می شود به شعرهایی که درباره ستایش پرودگار است مانند ای همه هستی ز تو پیدا شده

لحن حماسی : در وصف دلاوری ها و پهلوانی هاست که بسیار استوار و محکم سروده می شود مانند شاهنامه فردوسی

لحن وطنی : این شعرها درباره وصف وطن است و در آن از احساسات وطنی بهره گرفته می شود

لحن جمله ها :

جمله خبری : جمله ای که یک خبر را بیان می کند و پایان آن نقطه است .

جمله پرسشی : جمله ای که درباره یک کاری یا چیزی سوالی می پرسد و پایان آن علامت سوال است ؟

جمله امری : جمله ای که در آن مفهوم فرمان و دستور و امر و خواهش باشد یا نهی و بازداشتن و پایان آن نقطه است .

جمله عاطفی : جمله ای که در آن یکی از عواطف انسان مانند آرزو ، تعجب ، امید ، نفرین ، دعا و... را بیان می کند و در پایان علامت ! دارد .

درس سوم :

به کلمه هایی که با آن کسی یا حیوانی را نام می بریم اسم می گوئیم .
واژه های ساده : واژه هایی هستند که از یک جزء معنی دار ساخته شده اند و نمی توان آن را به قسمت های مختلف معنی دار دیگری تقسیم کرد . مانند کتاب - گل

واژه های غیر ساده (مرکب) :

- واژه هایی هستند که از دو کلمه ساده با معنی ساخته شود مانند نمایش + نامه = نمایش نامه
  - واژه هایی هستند که از یک کلمه ساده ی معنی دار و یک یا چند قسمت معنی ساز تشکیل شده اند : گل + دان = گلدان
  - به واژه های زیر توجه کنید .
زرگر - رفتگر - کارگر - شناگر
پروذگار - روزگار - آموزگار
- این کلمات از یک جز معنی دار + یک جز بی معنی ساخته شده اند . در این واژه ها با افزودن یک جزء بی معنی به پایان یک جزء معنی دار واژه ی جدید با معنی ساخته شد .
- جزء معنی دار + جزء بی معنی = کار + گر = کارگر
روز + گار = روزگار
- پس اگر کلمه یا بخشی که به خودی خود معنی خاصی ندارد با کلمه ی دیگری ترکیب شود معنی جدیدی به آن کلمه می دهد .
پسوند گر به جز معنی دار می چسبد: بیان صفت شغلی : مس + گر بیان مبالغه و زیاده روی ستم + گر = ستمگر
پسوند گار به جز معنی دار می چسبد : به اسم می چسبد یاد + گار : یادگار به بن فعل می چسبد : آفرید + گار = آفریدگار

نکات نگارشی :

- خاطره نویسی : یکی از انواع نوشتن است که در آن نویسنده رویدادهای روزانه خود یا شرح رویداد خاصی را که زمانی برایش اتفاق افتاده یا شاهد آن بوده است بازگو می کند . هنگام گفتن یا نوشتن خاطره به همه نکاتی که خاطره نیاز دارد باید اشاره کرد . خاطره نوشته ای شخصی است که معمولاً زیبا و عاطفی و پرجاذبه است .
- در خاطره نویسی زبان باید ساده و صمیمی باشد تا خواننده با آن بهتر ارتباط برقرار کند و بیشتر احساس نزدیکی کند در نوشتن خاطره نکات زیر را رعایت می کنیم :
- زمان خاطره را مشخص می کنیم (روز - شب - صبح - و...)
  - مکانی که در آن خاطره اتفاق افتاده است
  - شخصیت هایی که در خاطره حضور دارند

درس چهارم :

زبان چهار اصل دارد : گوش دادن - سخن گفتن - خواندن - نوشتن
از راه گوش دادن و خواندن منظور دیگران را در می یابیم .
از راه سخن گفتن و نوشتن دیگران را از منظور خود آگاه می کنیم
یکی از راه های درست فهمیدن و درک سخن دیگران خوب گوش دادن است . گوش دادن با شنیدن فرق دارد . هم اکنون که در کلاس نشسته اید صداهایی از بیرون به گوشتان می آید این شنیدن است یعنی این صداها را می شنویم اما از میان همه ی صداها فقط به صدای معلمتان توجه می کنید این گوش دادن است یعنی فقط به یک صدا دقت می کنید و هدفی دارید .
خوب گوش دادن یعنی یک شخص با میل و اراده ی خودش به یک صدا دقت می کند و از میان دیگر صداها فقط آن را انتخاب می کند از آن صدا چیزهایی را یاد می گیرد و اگر لازم شد به آن پاسخ می دهد

خوب گوش دادن یک مهارت است و به تمرین زیادی نیاز دارد. ما بخشی از سواد و دانش خود را از راه خوب گوش دادن به دست می آوریم. پس باید بیشتر گوش بدیم و کم تر حرف بزیم.

گوش دادن ابزار یادگیری و یک اصل مهم در یادگیری و بخش جدایی ناپذیر مهارت زبانی است. تقویت گفتار نیاز به خوب گوش دادن دارد. همانطور که نوشتن کلمه ها به طور صحیح لازمه تلفظ صحیح است. به همان اندازه که درک خواننده ها مهم است. درک شنیده ها نیز اهمیت دارد. از طرفی گوش دادن یک منبع مهم کسب اطلاعات است.

انواع گوش دادن :

- گوش دادن حاشیه ای مثل گوش دادن به موسیقی هنگام رانندگی یا روزنامه خواندن
- گوش دادن با دقت مثل گوش دادن به سخنان معلم در کلاس
- گوش دادن فعال که شنونده در حال تبادل نظر و تعامل با گوینده است
- گوش دادن انتقادی که ضمن گوش دادن به تجزیه و تحلیل و بحث در مورد حرف های گوینده با او می پردازیم

بازنویسی :

در بازنویسی باید به اصل ساده نویسی و کوتاهی جملات دقت کرد. از کلمه ها و عبارات های امروزی استفاده کنیم تا مطالب قابل فهم و درک باشند. نوشته ی ما باید اجزای اصلی چیزی را که درباره ی آن می نویسیم در برگیرد. در کار بازنویسی نویسنده سعی می کند اول و آخر قصه عوض نشود و ترتیب ماجراها و صحنه های قصه به هم نخورد. توجه به نکات زیر ضروری است :

- متن را با دقت بخوانیم تا به درک و دریافت موضوع مورد نظر دست یابیم
- درباره معنا و مفهوم موضوع فکر کنیم تا بتوانیم آن را تجزیه و تحلیل کنیم
- اگر معنای کلمه ای را نمی دانیم بپرسیم یا از واژه نامه استفاده کنیم
- کلمات و جملات را به زبان ساده امروزی بنویسیم

هم و نیز از نشانه های ربط هستند .

نیز به معنی هم و هم چنین برای بیان اشتراک (شرکت داشتن دو چیز یا دو کس در کاری) به کار می رود
هم به معنی نیز برای بیان اشتراک به کار می رود

بزرگان زندگی خوب و آرامی داشت
فرزندان در کنار پدر و مادر فضای گرم و پر مهری داشتند
بزرگان زندگی خوب و آرامی داشت ، فرزندان هم در کنار پدر و مادر فضای گرم و پر مهری داشتند
محمد به حسین گفت من از درس معلم مطالب بسیاری آموختم علی حرف های محمد را تایید کرد
محمد به حسین گفت من از درس معلم مطالب بسیاری آموختم علی نیز حرف های او را تایید کرد

درس پنجم

کلمه های غیر ساده (مرکب) : کلمه ای است که از دو یا چند قسمت تشکیل شده است که هر قسمت به تنهایی معنای مستقلی دارد اما وقتی کنار هم قرار می گیرند معنای آن ها متفاوت می شود و کلمه جدیدی را می سازد .

خار : گیاهی که دارای شاخه های باریک و نوک تیز
بن : ریشه - انتها - اساس
خاربن : بوته ی خار

راه + آهن : هر کدام معنای مستقلی دارند و تشکیل کلمه ای می دهند که معنای متفاوتی دارد راه آهن
گلاب پاش گل + آب + پاش هر کدام معنای مستقلی دارد

قصه نویسی :

قصه قالبی ادبی است که نویسنده به وسیله ی آن حرف و پیام خود را به صورت ماجرا و حادثه هایی که بطور منطقی به دنبال هم می آیند به مخاطبش عرضه می کند . پشت سر هم بودن حادثه های قصه عامل عمده ی انتظار آفرینی و ایجاد کشش در خواننده است . خیال نقش عمده ای در ساخت قصه دارد .

گاهی شاعران و نویسندگان در شعر و سخن خویش ، صفت و حالات انسان را به غیر انسان نسبت می دهند به درس کدو بن توجه کنید . در این درس شاعر به غیر انسان صفت و حالات انسانی داده است و خواننده را غرق در لذت ادبی کرده است .

وقتی که یک داستان را می خوانیم یا می شنویم متوجه می شویم که در آن داستان برای شخصیت هایی در زمان و مکان خاص اتفاق های گوناگونی می افتد و خواننده در پایان داستان یک پیام کلی دریافت می کند بعضی از عناصر داستان عبارت است از : شخصت های داستان ، زمان ، مکان ، اتفاق های داستان و نتیجه گیری داستان

- شخصیت یا شخصیت های داستان : شخص یا حیوان یا هر چیز دیگری است که در داستان حضور دارد و داستان از آن ها حکایت می کند
- زمان : زمان و هنگامی است که داستان در آن اتفاق می افتد
- مکان : جا و محلی است که داستان در آن اتفاق می افتد
- اتفاق های داستان : اتفاق و رویدادهایی هستند که در زمان و مکان مشخص روی داده اند
- نتیجه : پایان هر داستان نتیجه و پیامی دارد و جمع بندی دارد
- حفظ موضوع اصلی و انتخاب نام مناسب

درس ششم

اهمیت زبان فارسی : ما برای بیان مقصود خود از زبان استفاده می کنیم و زبان وسیله ای است که انسان ها با آن با دنیای بیرون و با هم ارتباط برقرار می کنند

زبان وسیله ارتباط اجتماعی و بیان اندیشه است . زبان هر ملت بیان فکر و اندیشه آن ملت است . زبان فارسی بوجود آورنده وحدت مردم این سرزمین است و همه اقوام مختلف را به هم پیوند می دهد .

زبان های مختلفی در جهان و ایران وجود دارد . مثل انگلیسی و آلمانی ، ترکی و لری و .... . زبان هویت هر ملت است و هیچ کشور و ملتی را نمی توان یافت که زبان مخصوص به خودش را نداشته باشد . اگر انسان از زبان بی بهره بود نه می توانست به تفکر بپردازد نه هیچ علمی به دست می آورد و نه فکر و علم خود را به دیگران منتقل می کرد . زبان فارسی ، زبان ملی کشور ماست و همه اقوام و مردم سراسر میهن را به هم پیوند می دهد و باعث وحدت و یکپارچگی ما و قدرتمندی ایران عزیز می شود .

نکات نگارشی :

بیان احساسات از راه شنیده ها : گاهی از شنیدن بعضی از مطالب و اشعار احساس خاصی به انسان دست می دهد . مثلا هر ایرانی با شنیدن سرود ملی کشورمان احساس غرور و سربلندی می کند و یا با شنیدن لالایی مادر احساس امنیت و آرامش می کند

پس هر صدایی نمایانگر احساس خاصی (شادی ، غم ، اندوه ، خشم و .... است) و یا خاطره ای را در ذهن ما زنده می کند . هر گاه خواستید احساس خود را درباره صدایی که شنیده اید به نگارش درآورید :

- یک بار صدا در ذهن خود مرور کنید

- نوع احساس خود (شادی ، اندوه ، خشم و ...) را مشخص کنید

- علت به وجود آمدن آن حس را بنویسید

سرود ملی نشان افتخار ، استقلال و عظمت یک کشور است . سرود ملی هر کشوری به زبان ملی و رسمی آن سرزمین نوشته و خوانده می شود . سرود ملی ایران عزیز ما به زبان فارسی است . زبان فارسی زبان ملی کشور است . وقتی همه ایرانیان در برابر پرچم سه رنگ و زیبایی خود بر پا می ایستیم سرود ملی را به زبان فارسی و با احترام زمزمه می کنیم .

زبان فارسی مانند پرچم ما همه اقوام و مردم سراسر میهن را به هم پیوند می دهد و باعث وحدت و یکپارچگی ما و قدرتمندی ایران عزیز می شود. هر یک از زبان های مادری و محلی وطن ما گنجینه ای با ارزش هستند که در کنار زبان فارسی به رشد فکری ما کمک می کند.

کاربرد حرف میانجی گ

اگر واژه ای با ه غیر ملفوظ (ه که خوانده نمی شود و صدای کسره --- می دهد) پایان پذیرد به هنگام پذیرفتن ی ، گ میانجی (کمکی) می گیرد. مانند: سازنده + ی = سازندگی پاینده + ی = پایداری

یعنی کلماتی که نشانه ه ه در آخر آن ها صدای ----- می دهند هنگام افزودن ی یا ان ه ه حذف شده و به جای آن گ قرار می گیرد اگر کلمه ای به ه ملفوظ (ه که خوانده می شود) پایان پذیرد به هنگام پذیرفتن ی و گ میانجی نمی گیرد مانند:

ماه + ی = ماهی راه + ی = راهی

قافیه: قافیه در هر شعر به کار می رود. قافیه قسمت تکرار شونده از کلمه هایی است که در شعر تکرار می شود به عبارت دیگر قافیه کلمه هایی هستند که در آهنگ و حرف آخر با هم مشترک باشند.

قافیه ها در آخر بیت ها می آید مانند کلمه های دانا و برنا در بیت زیر:

توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر برنا بود

برای کلمه های مفرد یا غیر جمع از ان و ها و ات استفاده می شود مانند

درخت + ها : درخت ها

درخت + ان : درختان

خطر + ات : خطرات کلمه های عربی را با ات جمع می بندند.

درس هشتم

میهن دوست ، انسان دوست ، خدا دوست و.... هریک از این واژه ها از دو جزء معنی دار ساخته شده اند به این دسته از واژه ها واژه های غیر ساده می گویند.

وطن + دوست = وطن دوست کسی که وطن خود را دوست دارد

واژه ی وطن دوست از دو جزء معنی دار ساخته شده است اسم (جزء معنی دار) + اسم (جزء معنی دار)

شرح حال نویسی:

در شرح حال نویسی نویسنده رویدادهای مهم زندگی خود یا زندگی شخصیت های مشهور دین ، دانش ، تاریخ و ادبیات و.. را شرح می دهند می تواند در این زمینه از کتاب ها ، بزرگترها و یا از فیلم هایی که دیده اید استفاده کنید. یکی از بهترین راه هایی تمرین نویسندگی نوشتن شرح حال است

- شرح حال یا خاطره مورد نظر را می توانید از کتاب هایی در این زمینه انتخاب کنید

- شرح حال یا خاطره مورد نظر را می توانید از بزرگترها پرسید

- شرح حال یا خاطره مورد نظر می توانید از فیلم هایی که دیده اید انتخاب کنید

- از جزئیات گفته شده در توصیه های نگارشی درس (زمان ، مکان و شخصیت ها) استفاده کنید

درس نهم

فضا سازی در سخن: به جمله کوتاه زیر و جمله گسترش یافته آن توجه کنید.

پدر به مسجد می رود / پدر روزهای جمعه به همراه مادرم به مسجد می رود.

به زودی این کتاب را می خرم/ به زودی پس انداز می کنم و این کتاب را می خرم.

بعد از ظهر بود / بعد از ظهر یکی از روزهای فروردین بود.

همانگونه که در جمله ها دیدید جمله اول با کلمات کمتری نوشته شده و جمله کوتاه اطلاعات کمی به ما می دهد . اما در جمله گسترش یافته اطلاعات کامل تری دریافت می کنیم

پس گاهی با افزودن کلماتی به میان جمله و توصیف و توضیح بیشتر نوشته ها را گویاتر و گیراتر می کنیم . توجه کنید افزودن کلمه های بی ربط به موضوع به میان جمله فضا سازی در سخن نیست بلکه باید کلمات مربوط به جمله باشد و موضوع ما را بیشتر توضیح دهد . نکات نگارشی :

مقایسه نویسی : در مقایسه نویسی می توانیم تفاوت ها و شباهت های دو یا چند چیز را بیان کنیم . برای مقایسه لازم است :

- هریک از چیزهای مورد مقایسه را جداگانه توصیف کنیم
- با استفاده از ویژگی های توصیف شده تفاوت ها و شباهت های میان آن ها را مشخص کنیم
- علت برتری یکی بر دیگری را بیان نماییم
- در آخر نوشته خود را جمع بندی کنیم

درس دهم

تحسین آمیز ، غرور آمیز ، محبت آمیز ، خیال انگیز ، غم انگیز ، هریک از این واژه ها از یک جزء معنی دار و یک جزء معنی ساز ساخته شده اند :

قسمت یا جزء معنی ساز : قسمت یا بخشی معنا دار است که وقتی با کلمه ی دیگری ترکیب شوند . کلمه ای جدید با معنایی جدید می سازند.

کلمه معنی دار + قسمت معنی ساز = تحسین + آمیز = تحسین آمیز   خیال + انگیز = خیال انگیز

تلاش موفقیت آمیز : تلاشی که با موفقیت و پیروزی همراه است

لبخندی محبت آمیز : یعنی لبخندی که با محبت و مهربانی آمیخته است

داستان غم انگیز : یعنی داستانی که غم آور است   (آمیز یعنی همراه بودن و آمیخته بودن)

وحشت انگیز : چیزی که باعث وحشت می شود

حیرت انگیز : چیزی که باعث حیرت می شود   (انگیز یعنی باعث شدن و سبب شدن)

نکات نگارشی :

زندگی نامه نویسی : در زندگی نامه نویسی یکی از رویدادهای مهم زندگی شخصیت های مشهور شرح داده می شود

در نوشتن زندگی نامه

- نام و نام خانوادگی
- محل تولد
- تحصیلات
- فعالیت ها
- آثار

درس یازدهم :

کاربرد واژه : به جمله های زیر دقت کنید

اگر بتوانیم حوادث را پیش بینی کنیم هرگز به وحشت نمی افتیم / رویدادها ، پیش آمدها ، حادثه ها

هنوز سایه ی وحشت و خاطره ی هراس انگیز قتل عام از ذهن ما پاک نشده بود . / ترسناک ، وحشتناک ، ترس آور

منظور از این کلمه ها ، کلماتی هستند که معنی و مفهوم یکسانی دارند و می توانیم به جای یکدیگر از آن ها استفاده کنیم . با یادگیری و

کاربرد این واژه ها در گفته ها و نوشته های خود می توانیم بهتر صحبت کنیم و منظور و مقصودمان را آسان تر به دیگران بفهمانیم .

نکات نگارشی :

یکی از شیوه‌هایی است که مهارت در نوشتن را تقویت می‌کند در خلاصه‌نویسی باید جزئیات متن را کنار گذاشت و فقط مطالب مهم و اصلی را ذکر نمود

- کلمات تکراری و اضافی حذف می‌گردد
- جمله‌های طولانی حذف گردد و گاهی قسمتی از جمله در رساندن مفهوم اصلی نقشی ندارد و به طور کلی زائد است که حذف می‌گردد
- جمله‌های کوتاه‌تر انتخاب شود
- مهم‌ترین جز یا مفهوم اصلی نوشته انتخاب شود
- از مطالب حاشیه‌ای خودداری شود
- ترتیب رویدادها حفظ شود
- زمان و مکان و شخصیت‌ها حفظ شود
- پیام داستان در بند پایانی جمع بندی شود
- نشانه‌های نگارشی فراموش نشود

درس سیزدهم :

خوش نویس : کسی که با خط خوش می‌نویسد
داستان نویس : کسی که داستان می‌نویسد
فیلم نامه نویس : کسی که فیلم نامه می‌نویسد
برنامه نویس : کسی که برنامه می‌نویسد
به این کلمه‌ها کلمه‌های غیر ساده یا مرکب می‌گویند که از دو قسمت یا دو جز معنی دار تشکیل شده است
ترکیب اسم یا صفت + نویس : اسم + نویس = داستان نویس   صفت + نویس = خوش نویس

نکات نگارشی :

ادامه نویسی : در ادامه نویسی باید دنباله‌ی متن با توجه به موضوع آن نوشته شود .

- متن مورد نظر را با دقت بخوانید
- درباره آن فکر کنید تا در فضای متن قرار بگیرد
- از قوه تخیل برای کامل کردن متن استفاده کنید
- از علائم نگارشی استفاده کنید
- نام مناسبی انتخاب کنید

درس چهاردهم :

در ترکیب‌ها دقت کنید :

هنگام + ----- + رانندگی   سردار + ---- + لشکر
وظیفه + ی + مردم   ترس‌ها + ی + نادرست
و یا در پایان داشته باشد و صدای آ بدهد هنگام افزودن کلمه‌ی دیگر حرف‌ی میانجی لازم است . شعله‌ی آتش   صدای ----- بدهد
خدای مهربان

نکات نگارشی :

گزارش نویسی نوعی نوشته است که به وسیله ی آن درباره ی موضوعی خاص اطلاعاتی می دهیم . موضوع گزارش معمولاً رویدادی واقعی است . برای گزارش نویسی نویسنده باید موضوع مورد نظر را مشاهده کرده یا از طریق دیگری درباره آن اطلاعات درست و کافی به دست آورده باشد .

- موضوع گزارش را معرفی کنید
- مکان و زمان رویداد را بیان کنید
- جزئیات رویداد را دقیق بنویسید
- گزارش خود را مختصر و کوتاه بنویسید
- فقط به اصل موضوع بپردازید

ترکیب وصفی : اسم را به همراه صفتی که درباره اسم توضیح می دهد ترکیب وصفی می گویند

صفت : کلمه ای که توضیحی درباره حالت و چگونگی اسم می دهد و ویژگی او را بیان می کند . دوست مهربان

برای شناسایی ترکیب وصفی از ترکیب اضافی

- به آخر ترکیب تر اضافه کنیم و در صورت معنی دادن ترکیب وصفی است در غیر اینصورت ترکیب اضافی است
دانش آموز باهوش = دانش آموز باهوش + تر = ترکیب وصفی
دوست من = دوست من + تر = ترکیب اضافی
- اگر انتهای ترکیب است اضافه کنیم معنی بدهد ترکیب وصفی است .
انسان شریف = انسان شریف است = ترکیب وصفی
کتاب من = کتاب من است = ترکیب اضافی

درس پانزدهم :

چو/ چون : یعنی مانند ، همانند ، همچون

دندان هایش چون مروارید سفید است . (مثل - مانند)
وقتی می خندد صورتش چون گل سرخ می شود (مثل - مانند)

چو/ چون : یعنی به دلیل ، به سبب ، زیرا ، وقتی که

چون درسش را خوانده بود تشویق شد . (به دلیل این که - چون که)

به موقع به فرودگاه رسید چون زود راه افتاده بود . (به دلیل این که - زیرا که)

همانطور که متوجه شدید واژه ی چون در جمله های مختلف ، معنای متفاوتی پیدا می کند . برای درک بیش تر باید به مفهوم جمله پی ببریم .

نکات نگارشی :

بازآفرینی : نویسنده در کار باز آفرینی به صورت مستقل عمل می کند و سوژه ی داستانش را از ادبیات عامیانه یا حکایت های قدیمی می گیرد بعد خودش با بهره گیری از ذهن فعال و خلاقش داستان تازه ای می آفریند که فقط از سوژه ی یک اثر قدیمی الهام گرفته است .
برای برگردان شعر به نثر ساده و نوشتن به صورت داستان :

- برای داستان شروع و پایان مناسبی بنویسید
- با استفاده از تخیل بر جذابیت داستان بیفزایید
- نام مناسبی برای داستان انتخاب کنید
- از نشانه های نگارشی مناسب استفاده کنید
- دقت کنید عناصر داستان (شخصیت - زمان - مکان - نتیجه) در داستانی که نوشته اید به درستی بیان شده باشد

درس شانزدهم :

در درس چهارم به مفهوم گوش دادن و اهمیت آن پی بردید . اکنون با خوب دیدن که یکی دیگر از راه های یادگیری و دانش اندوزی است آشنا می شوید . ما برای این که محیط اطراف خود را بهتر بشناسیم باید نگاه دقیقی نسبت به آن داشته باشیم . خوب دیدن . نگاه کردن به پدیده ها و آفرینش خدای بزرگ باعث درک و فهم بهتر ما نسبت به خلقت و آفرینش می شود و شناخت ما را عمیق تر و جامع تر می کند . اگر می خواهیم آموخته هایمان را خوب به کار ببریم لازم است خوب ببینیم و خوب بیندیشیم دیدن ، نگاه کردن و به ویژه خوب دیدن گام بسیار مهمی برای آشنا شدن با پدیده ها و رسیدن به دانایی است . ببینیم و در دیده ها دقت کنیم شناخت ما دقیق تر و کامل تر می شود .

کلید نوشتن دقیق دیدن است باید به اطراف حساس باشیم و از کنار چیزها به سادگی نگذریم . دیدن با خوب دیدن فرق می کند دیدن یک مفهوم کلی است و می توان همه چیز را در یک لحظه دید . اما خوب دیدن یعنی به یک چیز به طور دقیق و با اندیشه ی درونی نگاه کردن و مطالب جدید نوشتن مثل شنیدن کی بود مانند دیدن بر دقیق دیدن و اهمیت آن تاکید دارد یعنی ارزش نگاه عمیق و دقیق و خوب بهتر از شنیدن است

نکات نگارشی :

تحقیق : به معنی جست و جو برای کسب آگاهی های جدید و حقیقی را با روش علمی است . تحقیق تلاشی است که انسان برای پی بردن به یک حقیقت و کشف یک مجهول و یا یافتن پاسخ یک سوال انجام می دهد .

- انتخاب موضوع : بهتر است موضوع مورد علاقه ی فرد محقق باشد تا انگیزه کافی برای تحقیق داشته باشد
- گردآوری اطلاعات : یکی از روش های گردآوری اطلاعات ، مطالعه و استفاده از منابع (کتاب ، اینترنت و ...) است
- یادداشت برداری : یادداشت برداری و خلاصه نویسی نکات مهم و اصلی متن مورد مطالعه یکی از گام های موثر و ارزنده است
- مرتب کردن یادداشت ها : پس از تکمیل ، یادداشت برداری آن ها را طبقه بندی و مرتب کنیم تا بتوانیم از آن ها درست و مناسب در نوشته خود استفاده کنیم
- معرفی دقیق منابع : در پایان کار منابع مورد استفاده (نام نویسنده ، عنوان کتاب ، ناشر

درس هفدهم :

بازگردانی شعر به نثر : یکی از کارهای آسان برای تمرین نویسندگی برگردان شعر به نثر است برگردان شعر به صورت نثر به این معنی نیست که هر بیت را توضیح دهیم بلکه باید آن را به کوتاه ترین شکل ممکن اما کاملا گویا و رسا با نثری روشن و امروزی بنویسیم . توانا بود هر که دانا بود هرکس دانا باشد توانا است

در شعر جای کلمه ها تغییر می کند و نظم و ترتیبی که در نوشته است در شعر رعایت نمی شود . در جمله نثر و عادی ترتیب کلمات رعایت می شود سلیمان در راهی موری دید در شعر ترتیب رعایت نمی شود به راهی در سلیمان دید موری

برای بازگردانی شعر به نثر

- موضوع اصلی شعر و شخصیت های آن حفظ شود
- زمان و مکان رویدادها بیان شود
- در بیان رویدادها جزئیات دقیق نوشته شود
- نوشته شروع و پایان مناسبی داشته باشد
- برای جذابیت بیشتر از تخیل استفاده کنید
- از نشانه های نگارشی درست و مناسب استفاده کنید